

Knud Hertlings båltale i anledning af 100-året for Knud Rasmussens fødsel. Hundested, den 7. juni 1979

Man skal have været en meget stor mand for at blive fejret som Knud Rasmussen er blevet det, både mens han levede og i årene efter sin død. Og Knud Rasmussen var en meget stor mand, ikke af vækst, men af format. Den begejstring Knud Rasmussens person og hans indsats har været genstand for er kun beskåret de virkelig store. Et udtryk for denne hyldest kommer klart frem ved et arrangement som dette her i Hundested, et sted som ikke er tilfældigt valgt som festplads, når det gælder den mand, vi fejrer i dag. Knud Rasmussen var ikke nogen skoleduks. Det egnede han sig ikke til. Og alligevel var han dygtigere og klogere end de fleste i sin samtid.

Knud Rasmussen har betydet utrolig meget både for den tid, han levede i og for eftertiden såvel i Danmark som i Grønland. Jeg skal ikke gøre noget forsøg på at vurdere, for hvem han har betydet mest, for danskeren eller for grønlænderen. En sådan vurdering ville også være ganske meningsløs, eftersom Knud Rasmussens betydning er global.

Men jeg vil gerne standse lidt ved opfattelsen af hans betydning i de to lande: I Danmark fejres Knud Rasmussen som en helt, en af de største helte Danmark har haft gennem tiderne. Dette sker i kraft af den position, Knud Rasmussen indtog som forsker af eskimoernes – Inuitfolkets – verden, deres liv og skikke, deres oprindelige kultur. Han berømmes

som den store ekspeditionsleder, for hvem selv de livsfarligste ekspeditioner lykkedes. Han dyrkes som den store ekspeditionsleder hvis lige ikke fandtes mange steder i verden. Han var med til at gøre Danmark kendt. Han gjorde sit land ære.

Hvad så i Grønland? Lad mig lige først sige, at jeg næppe tror, at Knud Rasmussens 100-årsdag bliver fejret så meget og så mangfoldigt i Grønland som her i Danmark. Ikke fordi, man ikke kan lide ham deroppe, men fordi opfattelsen af hans betydning for landet og dets folk rammer helt andre følelsesmæssige strenge. I Grønland er Knud Rasmussen ikke nogen helt, blot fordi han har gjort sit fædreland ære. Deroppe æres han for det arbejde, der gjorde det muligt for Inuit-folket at lære hinanden bedre at kende end før, lære af hinandens historie, sagn og myter. Med nutidens sprog vil man sige, at han forstod betydningen af pan-eskimoismen før vi gjorde det. Af sin samtid beundredes han som en fremragende slædekører og jæger og han elskedes af mange for sin menneskelighed og for sin festglæde. Han var festens mand, den fantasifulde mand, der hentede sin inspiration også i hverdagens almindelige begivenheder. Han løftede dem op på festens vinger. Derfor var han også i stand til at beskrive æventyret om, hvordan festen kom til mennesket så malende og fantasifuldt, som det er sket i hans store

bog *Festens Gave*, den bog han færdiggjorde i sit hus her i Hundested den 12. maj 1929, i disse dage for 50 år siden. Måske nogen af de tilstedeværende kan huske, hvad han bl. a. skrev om fantasien i forordet til denne bog? Han skrev at han hele sit liv havde elsket fantasien, „thi intet opildner og inspirerer som Fantasi, den frugtbare, ideskabende Fan-

tasi, der løfter os og fører os op over Fjældene til de store Vidder“.

Jeg føler, at det netop er denne fantasi parret med videnskabsmandens ærlighed over for sit stof, der har været den store gave til os fra ham, hvis storhed, vi fejrer og mindes i aften. Knud Rasmussen var en af de helt store mænd i Danmarks og Grønlands fælleshistorie.